

Charter voor biodiversiteit

Tussen het **gemeentebestuur van Dilbeek**

hier vertegenwoordigd door

Stefaan Platteau, burgemeester

Marc De Meulemeester, schepen van Milieu

Rita Dedobbeleer, schepen voor Groenbeleid

enerzijds en **Natuurpunt vzw**, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, en haar lokale **Natuurpunt-afdeling Dilbeek** anderzijds, wordt het hierna volgende 'Charter voor Biodiversiteit' afgesloten.

Met dit charter reikt Natuurpunt vzw alle overheden en alle ruimtegebruikers de hand om dringend en effectief – in praktijk en op het veld – samen te werken om het verlies van biodiversiteit terug te dringen, ook in onze gemeente. Het charter baseert zich op de internationale verdragen tussen de Europese regeringen op de Göteborg-top in 2001 en tussen internationale regeringen op de VN-duurzaamheidstop in Johannesburg in 2002. Het legt de prioriteit bij de meest bedreigde en kwetsbare ecosystemen, met hun leefgebieden en soorten, waarvoor onmiddellijk beleidsmaatregelen en acties ter behoud en herstel nodig zijn.

Het samenwerkingsverband structureert zich rond 4 pijlers:

- kennis en informatie over biodiversiteit samenbrengen en ter beschikking stellen
- biodiversiteit als permanent aandachtspunt in de besluitvorming integreren
- door sensibilisering betrokkenheid van het publiek creëren
- concrete acties voor behoud en herstel van leefgebieden en soorten

De overeenkomst bevat 10 principiële uitgangspunten waarrond een aantal concrete acties worden opgezet.

Dilbeek, 1 maart 2010

voor het gemeentebestuur

voor Natuurpunt vzw,

Stefaan Platteau, burgemeester

Marc Bruneel, voorzitter afdeling Dilbeek

Marc De Meulemeester, schepen van Milieu
Dilbeek

André Van Overberge, ondervoorzitter afdeling

Rita Dedobbeleer, schepen voor Groenbeleid

De ondertekenaars erkennen dat wereldwijd en ook in Vlaanderen:

- de biodiversiteit* – en met name de samenhang van alle levende wezens (planten, dieren en mensen) in goed functionerende ecosystemen – op een onnatuurlijk hoog en verontrustend tempo achteruitgaat, en dit door toedoen van de mens, wat nog versterkt wordt door de wereldwijde klimaatverandering als gevolg van menselijk handelen.
- de aantasting van de biodiversiteit en het verlies van de diensten die er door geleverd worden (water-, bodem- en voedselkringloop, regeneratie van natuurlijke hulpstoffen, beheersing van plagen- en vervuiling, chemisch- en genetisch reservoir...) onverantwoord negatieve gevolgen kan hebben voor de welvaart van mens en maatschappij op mondiale tot lokale schaal.
- de biodiversiteit en de natuurlijke leefomgeving tevens van cruciaal belang zijn voor het welzijn van mens en maatschappij en met name voor de gezondheid, de recreatie, de educatie, de (culturele) inspiratie en de keuzevrijheden.
- de biodiversiteit in een gevarieerd en informatierijk landschap een kans is voor een streek en haar bevolking, en in belangrijke mate bijdraagt tot de leefbaarheid van de (woon)-omgeving en het welbehagen. De samenhang van natuur, landschap en cultuurhistorie bepaalt mee de streekidentiteit en het attractief zijn van een regio voor bewoners en bezoekers (toerisme en recreatie).
- bij het terugdringen van de achteruitgang van de biodiversiteit het noodzakelijk is dat op alle beslissings-niveaus de verschillende overheden en actoren hun verantwoordelijkheid nemen en verhinderen dat de problemen afgewenteld worden op andere regio's en continenten én op de komende generaties.
- we, als welvarend gebied in de bakermat van de eerste en tweede industriële revolutie en als Europese centrumregio, een bijzondere verantwoordelijkheid en voorbeeldfunctie hebben voor de bescherming van de biodiversiteit en het duurzaam gebruik van de ruimte als drager en element van de derde industriële revolutie (kenniseconomie).
- bij het behoud, ontwikkelen en beleven van de biodiversiteit in een kwaliteitsvolle natuur en een gaaf landschap het betrekken van zoveel mogelijk mensen als leidmotief dient gehanteerd volgens het principe 'natuur en landschap voor iedereen'. Samenwerking tussen overheden en organisaties van het middenveld is hierbij zeer belangrijk.
- voor de biodiversiteit niet alleen de overheden een belangrijke verantwoordelijkheid moeten opnemen, maar dat daarnaast alle actoren en gebruikers die bij de landelijke ruimte betrokken zijn, moeten bijdragen aan het behoud en de ontwikkeling van de verscheidenheid van kenmerkende soorten in de aan hen toegekende ruimte.
- voor acties naar het behoud en het ontwikkelen van de biodiversiteit een 'doelgroepenbeleid' noodzakelijk is waarbij de verschillende gebruikers van het landelijk gebied gesensibiliseerd en aangemoedigd worden om te komen tot een 'wise-use' en een zodanig gebruik dat ook leefgebieden van de bijzondere en kwetsbare soorten (rode lijsten*) terug worden versterkt.
- het behoud en het herstel van de biodiversiteit op lokaal en regionaal vlak een intensief beleid vereist van bescherming en versterking van natuurgebieden, en dit in samenhang met het gehele landschap. Tevens moet een milieukwaliteit van zodanig hoog niveau vooropstaan dat tevens aan de voorwaarden voor kwetsbare soorten (rode lijsten) voldaan wordt.
- om tegemoet te komen aan de nieuwe uitdagingen specifieke en voldoende kwaliteitsvolle leefgebieden als natuurreservaat moeten worden uitgebouwd, ingericht en beheerd, dit om de meest kwetsbare en meest bedreigde biodiversiteit snel en op afdoende wijze te vrijwaren.
- het noodzakelijk is een beleid te voeren om de kleine natuurgebieden en natuurreservaten te ontsnipperen, te versterken en in te bedden in een netwerk van voldoende 'robuuste' natuur in een kwaliteitsvol landschap.

* Biodiversiteit is het aantal en de verscheidenheid aan levende organismen en ecosystemen die aan elkaar via een webvormige structuur ondersteunende diensten leveren zoals de voedselkringloop, en die de voorwaarden in stand houden voor het leven op aarde.

* Rode lijsten geven de bedreigde status aan van planten- en diersoorten aan de hand van criteria als mate van achteruitgang, de totale (wereld)populatie, het verspreidingsgebied, de populatiedichtheid of -fragmentatie.

Principiële uitgangspunten

De ondertekenaars engageren zich om :

1. zich aan te sluiten bij de door de IUCN* gelanceerde en door de Europese overheid ondersteunde campagne 'Countdown 2010'* met de doelstelling het verlies aan biodiversiteit tegen 2010 terug te dringen.
2. de nodige deskundigen en betrokkenen (waaronder Natuurpunt) te horen of samen te roepen om de nodige adviezen en kennis in te zamelen voor de bijsturing van lopende en de ontwikkeling van bijkomende initiatieven inzake biodiversiteit.
3. het maatschappelijk draagvlak voor de versterking van de leefgebieden en het soortenbeleid te bevorderen door gerichte communicatie met het publiek en door de betrokkenheid van de mensen t.o.v. de omgevende natuur en het landschap te vergroten.
4. het beleid en de maatregelen m.b.t. biodiversiteit af te stemmen op duidelijke en meetbare doelen m.b.t. leefgebieden en soorten, volgens vast te leggen prioriteiten en een concreet stappenplan.
5. voorrang te geven aan de meest bedreigde en kwetsbare leefgebieden, dier- en plantensoorten en kwetsbare ecosystemen waarbij een bovenregionale en (inter)nationale verantwoordelijkheid in het spel is. Hierbij worden de Vlaamse 'rode lijsten' en de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn* als leidraad gebruikt.
6. voor het grondgebied van de gemeente de bestaande gegevens over de soorten en de leefgebieden van de Vlaamse 'rode lijsten' en de Europese habitatrichtlijn overzichtelijk samen te brengen, gebruik makend van de biologische waarderingskaart, de verspreidingsatlassen en de informatie van plaatselijke deskundigen (waaronder Natuurpunt).
7. biodiversiteit systematisch als een volwaardig criterium te hanteren bij alle beleidsplannen en –maatregelen.
8. de diverse voorgestelde acties met middelen en mensen door het bestuur te laten goedkeuren. Deze acties veronderstellen een versterkte samenwerking met de doelgroepen, waaronder de natuurbeweging en andere ruimtegebruikers.
9. de initiatieven ter versterking van de biodiversiteit uitgaande van burgers verenigd in organisaties van het middenveld (waaronder Natuurpunt) te ondersteunen.
10. het beleid te richten op de duurzame instandhouding van de bestaansvoorwaarden van de desbetreffende leefgebieden en soorten.

* IUCN is 'International Union for Conservation of Nature, die meer dan 10.000 wetenschappers en experts uit 181 landen op regelmatige basis samen brengt rond het duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen.

* Countdown 2010 is een wereldwijd samenwerkingsverband van landen, regio's en organisaties die het verlies aan biodiversiteit tegen 2010 willen terug dringen, in uitvoering van de internationale verplichtingen zoals vastgesteld op de Wereldduurzaamheidstop van de Verenigde Naties in Johannesburg (2002) en de Europese top van regeringsleiders in Göteborg (2001).

* Europese habitat- en vogelrichtlijnen bepalen dat elk land van de EU voor zijn grondgebied specifieke zones moet aanduiden waar de op Europees vlak meest bedreigde en kenmerkende fauna en flora (benoemd in bijlagen van de richtlijnen) duurzaam kan in stand gehouden worden en waarbij gestreefd wordt naar een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden (Natura 2000 netwerk).

Praktische acties

De gemeente engageert zich om in overleg en in samenwerking met de lokale natuurverenigingen volgende actiepunten te realiseren.

Actiethema 1 : Planologische ondersteuning van de biodiversiteit

- Opstelling van een ruimtelijk uitvoeringsplan voor de regularisatie van zonevreemde natuurgebieden. In aanmerking komen onder andere zones in de valleien van de Plankenbeek, de Molenbeek, de Koebeek en de Broekbeek, gebieden op de Molenberg en rond het IJsbos.
- Ondersteuning verlenen aan elk ruimtelijk uitvoeringsplan dat streeft naar de versterking van de Groene Gordel. Daarbij wordt gezocht naar aansluiting bij initiatieven in de buurgemeenten, zoals het ontwikkelingsplan voor de Molenbeekvallei te Asse.

Actiethema 2 : Biodiversiteit in het openbaar groen

- Invoering van de basisregel dat bij de inrichting en het onderhoud van openbaar groen nooit biodiversiteit verloren mag gaan en opstelling van een bundel van richtlijnen ten behoeve van de interne en externe medewerkers om dit te garanderen.
- Opmaak van een plan om biodiversiteitsbevorderende elementen als perkjes met nectar- en waardplanten voor vlinders, insektenhotels, vleermuiskasten, voederplanken... te integreren in het openbaar groen. Om de betrokkenheid van de burger te verhogen wordt onderzocht hoe deze infrastructuur in samenwerking met buurtbewoners of scholen kan worden beheerd (b.v. via peterschapsovereenkomsten) en kan worden gebruikt bij sensibilisering en educatieve acties.
- Uitwerking van steunmaatregelen om school- en buurtprojecten rond biodiversiteit te stimuleren.

Actiethema 3 : Biodiversiteit in het randstedelijk weefsel

- De burger informeren over de mogelijkheden om de biodiversiteit in de woonkernen zo goed mogelijk te handhaven of zelfs te verbeteren via communicatie en voorlichting over onderwerpen als natuurvriendelijk tuinieren, groendaken, stoeptuinen, nestkasten, wintervoeding van tuinvogels, tuinvijvers, enz.
- De gemeente adopteert een of meerdere bedreigde soorten uit het urbane ecosysteem en voert specifieke beschermingsmaatregelen uit. Soorten die daarvoor in eerste instantie in aanmerking komen, zijn de Provinciaal Prioritaire soorten* geselecteerd door de provincie Vlaams-Brabant.
- De gemeente gaat bij het verlenen van vergunningen na of redelijkerwijs al het mogelijke is gedaan om de biodiversiteit te vrijwaren (cfr. de zorgplicht uit artikel 14 van het Decreet op het Natuurbehoud).

Actiethema 4 : Biodiversiteit in het landelijk gebied

- De burger en inzonderlijk de landbouwers informeren over de mogelijkheden om de biodiversiteit in het landelijk gebied zo goed mogelijk te handhaven of zelfs te verbeteren via geregelde communicatie en voorlichting over onderwerpen als fauna-bufferstroken, leeuwerikvlakjes, hagen en houtkanten, poelen, effecten op de vegetatie van vraat en betreding door paarden, enz.
- De gemeente adopteert een of meerdere bedreigde soorten uit het rurale ecosysteem en voert specifieke beschermingsmaatregelen uit. Soorten die daarvoor in eerste instantie in aanmerking komen zijn de Provinciaal Prioritaire soorten* geselecteerd door de provincie Vlaams-Brabant.
- De gemeente promoot preventie en treedt waar mogelijk streng op tegen het storten van (groen)afval in natuurgebieden.
- Verdere uitwerking van initiatieven om het gebruik van pesticiden terug te dringen.
- De gemeente werkt haar bermbeleid verder uit met het oog op de optimalisering van de biodiversiteit.
- De gemeente stelt een subsidiereglement op voor de ondersteuning van de aankoop van natuurgebieden door erkende terreinbeherende natuurverenigingen.

Actiethema 5 : Modelprojecten

In iedere deelgemeente realiseert de gemeente een modelproject dat aantoont hoe biodiversiteit behouden kan blijven. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Dilbeek: de Broekbeek als groene ader in het stedelijk weefsel
- Groot-Bijgaarden: de kasteeldreef gefaseerde heraanplant
- Sint-Ulriks-Kapelle : Kasteel La Motte: paddenstoelenvriendelijk beheer van bos- en grasland
- Sint-Martens-Bodegem: Castelhof : een broedwand voor ijsvogel en nestkasten voor gele kwikstaart
- Itterbeek: opmaak van een herstelplan voor de boomgaard aan het kerkje van Sint-Ann(e)a-Pede
- Schepdaal: natuurinrichting van de graslanden achter het watermolendomein van Sint-Gertrudis-Pede

* Provinciaal prioritaire soorten aanwezig in Dilbeek zijn o.a. : eikelmuis, veldleeuwerik, gierzwaluw, boerenzwaluw, bosorchis, fijngeschubde aardtong, papegaaizwammetje, ijsvogel, laatvlieger en sleedoornpage